

Commentarii in Joannem (additamenta)

1 Jo 10, 17 Ἐπειδὴ ὡς θεὸς εἰδὼς τὰς ἐνθυμήσεις τῶν Ἰουδαίων ἑώρα δὲ αὐτοὺς καταγελῶντας ἔφ' οἷς ἔλεγεν ὑπεραποθνήσκειν τῶν προβάτων, δείκνυσιν αὐτοὺς ἐκ τῶν λεγομένων τοσοῦτον ὄντας ἀσεβεῖς ὡς καὶ καταγελαῖν ἐκείνων ἄπερ πάνυ ἀγαπᾷ ὁ θεὸς καὶ πατήρ, ἐπειδὴ καὶ οὕτως ἑώρα ἀθόλωτον μένουσαν ἐν τῷ σαρκωθέντι ἑαυτοῦ υἱῷ καὶ ἐκλάμπουσαν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως τὴν εἰκόνα διὰ τὸ ἄτρεπτον. ἔως ὧδε τὸ 5 βιβλίον τοῦ ἁγίου Κυρίλλου.

2 Jo 10, 20–21 Ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου καὶ τὰ ἐξῆς. ἀπὸ μὲν τῆς τῶν λόγων ποιότητος ὀρθὴν ὀρίζονται τὴν ψῆφον· καὶ γὰρ ἦν μανίας εἰπεῖν τοῦτον λέγοντα, ὅτι τεθνήξεται μὲν ἀόκνως καὶ προκινδυνεύσει προθύμως τῶν ἰδίων προβάτων ὁ ποιμὴν ὁ καλός, φεύζεται δὲ καὶ πρὸς μόνην ἀποπήξας τοῦ λύκου τὴν θέαν ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, ὅτι δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται. τί αὐτοῦ ἀκούετε;

3 Jo 10, 26 Ἀρχὴ εὐπειθείας ἢ οἰκειότης· οἰκειοῖ γὰρ ἡμᾶς ἢ πίστις τῷ θεῷ καὶ σοφὸς ἀποτελεῖ ἢ οἰκειώσις, οὗτοι δὲ σοφοὶ οὐ τὰ λυσιτελοῦντα πρὸς σωτηρίαν δεχόμενοι μαθήματα. ἄλλοτρίους δὲ αὐτοὺς λέγων σημαίνει, ὅτι πρόβατα αὐτοῦ ἦσαν καὶ οἱ ἐξ ἔθνων μέλλοντες πιστεύειν καὶ ἠπεῖλει αὐτοῖς τὴν μετανάστασιν ἣν ἐπὶ τὰ ἔθνη, ἵνα κἂν διὰ τῆς ἀπειλῆς φοβήσῃ αὐτοὺς τὰ δέοντα φρονεῖν. 4 Jo 10, 29 Διδούς ἃ εἶχεν ὡς φύσει θεὸς ὡς ἄνθρωπος λαμβάνων καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνακομίζων δόξαν αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ πρὸς τοῦτο ἰών.

5 Jo 10, 31 3 Εἰ γὰρ μὴ ἐμαρτύρουν τὰ ἔργα τοῖς ἑμοῖς λόγοις, οἷς εἶπον λέγων ἑμαυτὸν ἴσον εἶναι τῷ πατρί, οὐκ ἂν ἠμέλλετε ἀγανακτεῖν ἔφ' οἷς εἶπον ἑμαυτὸν φύσει θεόν, εἰ μὴ πάντα τὰ ἔργα μου ἐδείκνυ με θεὸν φύσει· εἰ γὰρ ἐβλασφήμησα, φησίν, εἰρηκῶς ἑμαυτὸν θεόν, εἰκὸς ὑμᾶς ἐννοεῖν, ὅτι δι' ὧν ἐποίησα μειζρόνως φαίνομαι θεὸς καὶ διὰ τοῦτο φονεῦσαί με ζητεῖτε.

6 Jo 10, 36 Ὁ μονογενὴς καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἁγιαστικός, ὅσα τῆ τοῦ ἁγιάζεσθαι μετουσίᾳ πρὸς ἁγιασμὸν ἀναβαίνει. ἁγιάζεσθαι δὲ λέγεται τι παρὰ τῆ θείᾳ γραφῇ κατὰ πολλοὺς τρόπους. ἡγιάσθη τοίνυν τοῦτ' ἔστι προεχειρίσθη πρὸς ἀποστολὴν ἐν κόσμῳ διὰ τὸ σῶσαι τοὺς ἐν αὐτῷ ἢ τὸ ἡγιάσθαι τι τὸ πρὸς θυσίαν ἀφωρίσθαι νοήσεις· εἷς γὰρ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν εὐδοκίᾳ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἢ διὰ ἅγιον τὸν ἑαυτοῦ ἀποτελέσαι ναόν· οὐ γὰρ ἦν κατὰ φύσιν ἰδίαν ἢ σὰρξ ἁγία, ἀλλὰ τοῦ ἐνωθέντος αὐτῇ λόγου δεξαμένη τὸν ἁγιασμὸν ἡγιάσθη καὶ κατὰ τοῦτο ὡς οἶμαι τοῦτό φησιν.

7 Jo 10, 37–38 Λέγει δὲ καὶ κατὰ Ἀρειανῶν καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιον τοῦτο τῷ πρὸς τοὺς μαθητὰς εἰρημένῳ· καὶ γὰρ ὁ κύριος εἰπὼν πρὸς αὐτοὺς ἐὰν ἐντολὰς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς κἀγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐρμηνεύων, ὅτι ἐκεῖνος μενεῖ ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ ὁ ποιῶν τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς, ὅπερ οὐκ ἀνάγει εἰς ὁμοουσιότητα τοῦ υἱοῦ τοὺς μαθητὰς δυναμένους καὶ ἀπογενέσθαι διὰ τοῦ μηκέτι θέλειν ποιεῖν τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς, εἰ καὶ ὁ υἱὸς ἀτρέπτως ποιεῖ τὸ τῷ πατρί δοκοῦν ὡς θεὸς φύσει

, εἰ καὶ ὡς ἄνθρωπος πρὸς τὴν ἡμῶν ὠφέλειαν ταῦτά φησιν, ἵνα μιμησώμεθα αὐτὸν καθὼς δυνατόν. τὸ οὖν θέλειν καὶ μὴ θέλειν οὐκ ἐν οὐσίαις καὶ φύσεως λόγῳ νοοῦμεν, ἀλλ' ἐν προαιρέσει, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαθητῶν, οὐ μὴν ἐπὶ υἱῷ· ἐκ γὰρ τῶν ὄντων τῷ υἱῷ φυσικῶν ἀγαθῶν νοοῦμεν, ὅτι ὁμοουσιός ἐστι τῷ πατρί, οὐ μὴν ἐξ ἐκείνων ἄπερ ἐν ἡμῖν γίνεται καὶ ἀπογίνεται.

8 Jo 10, 39 Ἐξηγεῖται ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ τὸ τῶν Ἰουδαίων σκληρὸν τῶν ἐπὶ τοσοῦτοις ἀγαθοῖς λόγοις μὴ μαλαχθέντων, ἀλλὰ ζητούντων αὐτὸν πιάσαι καὶ ἀποκτεῖναι καὶ τοῦ σωτῆρος τὴν ἰσχύν. ὡς θεὸς ὢν φύσει μαινομένους ἀπέφυγεν ἐν

μέσω ὧν τῶν ἐκείνων χειρῶν· τοῦτο γὰρ ὡς θαυμάζων ὁ εὐαγγελιστὴς εἶπεν, δι' ὧν σημαίνει, ὅτι εὐκόλως ἐκ μέσου τῶν φονῶντων διαφεύγων ἀκινδύνως οὗτος οὐκ ἂν ἐάλω ποτέ, εἰ μὴ ἐκῶν.

9 Jo 11, 1 Διὰ οὖν τὴν τῶν γυναικῶν ἀγάπην ἄξιός ἦν καὶ ὁ τούτων ἀδελφὸς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἀγαπᾶσθαι ὅπου γε καὶ αὐτὸν ἠγάπα σφόδρα.

10 Jo 11, 11–12 Πῶς οὐκ ἄλογον αὐτοὺς πιστεύειν, ὅτι διὰ τὸ ἐξυπνίσει αὐτὸν ἐκεῖ παραγίνεται. διὸ καὶ λέγουσιν· εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. οὐ περὶ ὕπνου νομίζουσιν λέγειν αὐτὸν οὐδὲ περὶ θανάτου, ἀλλὰ αἴνιγμα νομίζουσι τι αὐτὸν λέγειν, ἐπεὶ πῶς πέντε καὶ δέκα στάδια πορευομένου αὐτοῦ οὐκ ἂν ἔφθασεν ἐξυπνίσει.

11 Jo 11, 25 Ἐπεὶ οὖν ὁ Χριστὸς ἐώρα αὐτὴν οὐ νοοῦσαν σαφῶς τὰ παρ' ἑαυτοῦ σαφηνίζων φησὶν· ἐγὼ εἰμι ἡ ζωὴ ἀντὶ τοῦ οὐ δεῖ σε παρὰ ἄλλου με αἰτεῖν οὐδὲ ἐλπίζειν μετὰ χρόνους μακροὺς ἔσεσθαι τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἀνάστασιν· πάρειμι γὰρ ἐγὼ ὁ πρὸς τοῦτο καλῶν. ζωὴ δέ ἐστι κατὰ φύσιν ὁ υἱὸς ὁ πάντα πρὸς τὸ εἶναι καλῶν καὶ ἀνιστῶν μὲν ἅπαντας ἰδίᾳ δυνάμει, ἀνιστῶν δὲ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς ζωὴν· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ παρέζευξε τῷ τῆς ἀναστάσεως ὀνόματι τὴν ζωὴν. σημειωτέον δέ, ὅτι ζωὴν ἑαυτὸν ὁ κύριος καλεῖ, οὐ μὴν ζῶν ὡς τινες ἀσεβῶς ἐτόλμησαν εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο· ἄλλη γὰρ διαφορὰ ζῶου καὶ ζωῆς· τὸ μὲν γὰρ ζῶν δεκτικόν ἐστι ζωῆς, ἡ δὲ ζωὴ παρεκτικὴ τοῦ ζῆν ὡς περὶ ἡ σοφία καὶ ὁ σοφός. ὁ μὲν λαμβάνει, ἡ δὲ δίδωσιν.

12 Jo 11, 25 3 Ὡς περὶ γὰρ οἱ πάλαι ἅγιοι οὐκέτι ἔφθασαν τῇ ἀναστάσει καὶ ταῖς τιμαῖς, ἀλλὰ ἀνέμειναν ἡμᾶς, οὕτω καὶ τοὺς πιστοὺς δεῖ ἀναμεῖναι τὴν κοινὴν ἀνάστασιν, ἵνα καὶ <σὺν> τοῖς πάλαι ἁγίοις ἅπαντες ἀναστῶσιν. ὡς ἐκεῖνοι ἔμειναν δι' ἡμᾶς μὴ λαβόντες τὰς ἐποφειλομένας τιμὰς διὰ τὸ κοινῇ ἀπολαῦσαι πάντας, οὕτω καὶ ἡμεῖς μόνοι οὐκ ἀπολαύομεν τῆς ἀναστάσεως, ἵνα σὺν τοῖς πάλαι ἁγίοις ἀναστάντες ἅμα τύχωμεν τοῦ ἀγαθοῦ.

13 Jo 11, 33 Ἔοικε γὰρ ἐννοῆσαι τὸ ἐν ψαλμοῖς εἰρημένον· ἔντειλαι, ὁ θεός, τῇ δυνάμει σου, δυνάμωσον, ὁ θεός, τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἐν ἡμῖν θεοπρεπῶς νοοῦντες τὸ ἔντειλαι, εἰ καὶ λέγεται φωναῖς ἀνθρωπίναις ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνάγων ἡμᾶς εἰς ἐννοιαν τὴν ὑπὲρ ἡμᾶς.

14 Jo 11, 33 Τὴν κατὰ τοῦ θανάτου δριμεῖαν ἀπειλὴν ἐμβρίμησιν ἐκάλεσεν ὁ εὐαγγελιστής.

15 Jo 11, 38 Ὡς περὶ οὖν, ὅτε ὁ Χριστὸς ἐπὶ τὸ τοῦ Λαζάρου μνημεῖον πρόεισιν, γέγραπται, ὅτι Ἰησοῦς ἐμβριμώμενος ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον, οὕτως οὖν ἐπ' αὐτοῦ νοοῦμεν τὴν ἐμβρίμησιν τὴν οἶονεῖ μετὰ κινήσεως τῆς κατ' ἐξουσίαν θέλησιν.

16 Jo 11, 43–44 Θεοπρεπὲς καὶ βασιλικὸν τὸ κέλευσμα. διὰ δὲ τοῦτο κράζει παρὰ τὸ σὺνηθες ἑαυτῷ ὁ σωτὴρ, ἵνα διὰ τοῦ ἐπὶ Λαζάρου τύπου τὴν καθόλου ἀνάστασιν προδιατυπώσῃ, ποίῳ μέλλει γίνεσθαι τρόπῳ τῆς σάλπιγγος μέγα τι ἠχούσης καὶ δυνάμει θεοῦ τῶν νεκρῶν ἐγειρομένων. οὐκ εὐχεται δὲ ὧδε οὐδὲ λέγει τάδε λέγει κύριος, ἵνα μὴ ἐν οἰκέτου τάξει νοῆται, ἀλλ' ἐξουσιαστικῶς ὡς θεὸς καλεῖ τὸν νεκρὸν ἀπὸ τοῦ μνήματος. ὁ δὲ εὐθέως ἐξῆλθεν, ἐπεὶ περὶ θεῷ ἐπιτάττοντι ἀντιτεῖνον οὐδέν, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἐν ἀτόμῳ καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ μέλλει καὶ ἡ πάντων γενέσθαι ἀνάστασις, καθὼς καὶ ἐπὶ Λαζάρου γέγονεν. δεδεδεμένος δὲ ἔξεισι πρὸς πληροφορίαν τῶν ὀρώντων ὅλον ἀποσφῶν τὸ τῶν νεκρῶν σχῆμα, ἵνα μὴ τινες εἴπωσι μὴδὲ ὅλως τεθνάναι τὸν Λάζαρον.

17 Jo 12, 31 Ἄφθαρτοι γεγονότες οἱ ἄνθρωποι οὕτω δόξαν τῷ θεῷ ἀναμάρτητοι ζητοῦσιν. πῶς δεῖ νοεῖν τὸ εἰρημένον καὶ οὕτως αὐτῶν νοῖ γεγονάσιν καὶ παθῶν ἀλλότριον μόνοις προσανέχοντες τοῖς ἀγαθοῖς; ἐπειδὴ δὲ ἐάλω πᾶς ὁ

κόσμος καὶ ὑπέδν τὸν τῆς δουλείας ζυγὸν λατρεύων τῇ κτίσει καὶ ἐδεσπόζετο τυραννόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ ταῖς τῶν παθῶν πλεονεξίαις, εἰσήγαγεν ὁ θεὸς τὸν νόμον διὰ τῶν ἀγίων ἀνδρῶν ὀλίγον ἡμῖν τῆς θεογνωσίας ἐπιλάμψας τὸ φῶς. ἐπειδὴ δὲ δυσήκοοι ὄντες οἱ πολλοὶ οὐκ ἐπέιθοντο διὰ τὴν συνέχουσαν πλάνην, οὐ μόνης ἐχρήζομεν τῆς παρὰ τῶν ἀγίων συμβουλῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄνωθεν εὐμενείας καὶ χάριτος εὐκόλως ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἡμᾶς μετατιθείσης. ἤγουντο οἱ ἅγιοι ὑπὲρ τῶν ἔθνῶν καὶ εἰδωλολατρῶν τοὺς ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἀδικηθέντας καὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἀποπλανηθέντας καθάπερ ἐκ βίας. ἦν γὰρ τότε δυνατὸς καὶ δυσκαταγώνιστος τοῖς ἀνθισταμένοις θεοῦ δικάζοντας ἐλευθερωθῆναι· ὡς γὰρ δίκαιος εἶχεν ἐλεῆσαι καὶ τούτους ὡς ἀσθενεῖς καὶ ὑπὸ τῆς ἀφορήτου πλεονεξίας συντετριμμένους καὶ τὸν ὡμῶς ἐπελθόντα τοῖς ἀσθενεστέροις τιμωρήσασθαι. ὁ οὖν Χριστὸς ἢ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς δικαιοσύνη φανεῖς ἤγαγεν ἡμᾶς εἰς τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας διὰ τῆς πίστεως δικαίως ἡμᾶς. ὁ οὖν τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας καιρὸς παροῦσαν ἤδη τὴν ἐπὶ τοῖς ἔθνεσι κρίσιν καὶ δίκην ἐδείκνυεν· ἔμελλον γὰρ ἀπαλλάττεσθαι τῆς τοῦ διαβόλου πλεονεξίας δικαίως αὐτοὺς ἐλεοῦντος τοῦ Χριστοῦ τοῦ δικαίου κριτοῦ. καὶ τοῦτο σημαίνει ὁ λόγος· οὐ γὰρ νῦν ὁ κόσμος κατακρίνεται, ὅτε τοῦ δικαιοῦσθαι παρῆν ὁ καιρὸς· οὕτω γὰρ νοοῦντες κάκεινῳ τῷ λόγῳ οὐκ ἀντιμαχόμεθα τῷ λέγοντι· οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ· οὐδὲ γὰρ, ὡς φασὶ τινες, ὧδε τοὺς σταυρώσαντας τὸν κύριον Ἰουδαίους κόσμον καλεῖ, τοὺς ὑπὲρ τῶν εἰς Χριστὸν τολμημάτων ἀπαιτηθέντας δίκην· ὁ γὰρ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τὴν πᾶσαν ἀνθρωπότητα δικαιοῖ. διὸ οὕτω μᾶλλον ἀκόλουθον νοεῖν. ἀκολούθως οὖν τῇ νοήσει ταύτη ἔσται ἡ κρίσις κατὰ τοῦ τὸν κόσμον ἡδίκηκός, οὐ μὴν κατὰ τοῦ τοῦ κόσμου τὴν ἀδικίαν ὑπομείναντος. καὶ ὁ ἐπὶ τὸ σῶσαι ἡμᾶς ἐλθὼν πρεπόντως μᾶλλον τοῦτο ἐτέλεσε τὸν ἀδικήσαντα τιμωρησάμενος, τὸν δὲ ἀδικηθέντα ἐλεήσας· ὅρος αὐτῆς ἐνεστώσης κρίσεως τὸ ἐκβληθῆναι ἔξω τὸν ἄρχοντα τοῦ κόσμου τούτου. ἄρχοντα δὲ αὐτὸν καλεῖ οὐ κυρίως ὄντα τοῦτο· μόνος γὰρ τῶν ἀπάντων βασιλεὺς ὁ θεός, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ ἀσυνεσίας οἱ ἄνθρωποι ἄρχοντα ἑαυτῶν τοῦτον ἐπεγράψαντο. ἔσχεν οὖν τὴν προσηγορίαν ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· οὕτω γὰρ καὶ ἡ ἁμαρτία λέγεται τῶν ἀσεβῶν βεβασιλευκέναι καίπερ ἀσύστατόν τι οὔσα, ἐξ ὧν πράττοντες οἱ ἁμαρτωλοὶ δοκοῦσιν ἑαυτοὺς ταύτη καθυποτάττειν. ἢ τῆς ἀρχῆς οὖν ἐκβάλλεται καταρραγείσης αὐτοῦ τῆς ἰσχύος ἢ τὸ ἔξω δηλοῖ τὴν κόλασιν καὶ τὴν εἰς ἄδου βάδισιν· ἐκεῖ γὰρ ὁ διάβολος ἐκβληθεὶς δικαίως ἐπέπερ οὐ μόνον τοῖς ἀνθρώποις ἐπολέμησεν, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων θεῷ Ἰησοῦ. διὸ καὶ πάλαι ἄπειρος ὢν δεσμῶν καὶ κολάσεως νῦν δίκας τῶν τολμημάτων ἀπητεῖτο ὡς εἰς ἄκρον ἀπάσης δυσσεβείας ἐλθὼν.

18 Jo 12, 37–38 Πολλὰ λέγει τὰ κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐγκλήματα· πολλὰ γὰρ σημεῖα οὐκ ἐδυσώπησαν αὐτούς, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ἄτρεπτοι ἦσαν τῇ σκληροκαρδίᾳ οὐδενὸς ἐλλείψαντος τῶν εἰς ἐπανάρθωσιν. εἰ δὲ καὶ δυσωπηθέντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐπίστευσαν, ἀλλ' οὖν ἀδύνατον ἦν ψεύσασθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου λαλήσαν περὶ τῆς αὐτῶν ἀπιστίας· οὔτε γὰρ τοῖς προφήταις ἐπίστευσαν οὔτε γνώριμος γέγονε τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Χριστός, ἡ δύναμις καὶ ὁ βραχίων τοῦ πατρὸς. ὑπερβολικῶς δὲ εἶπεν τὸ οὐδεὶς διὰ τὸ ὀλίγους ἐκ πολλῶν σεσῶσθαι. θέλων δὲ αὐτῶν τὴν ἄμετρον δυστροπίαν ἐλέγξει ὁ εὐαγγελιστῆς προσέθηκε καὶ τὸ ἔμπροσθεν αὐτῶν δεικνύς, ὅτι οὐδὲ οἷς ἐώρων ἐπίστευον.

19 Jo 12, 38 Βραχίων τοῦ θεοῦ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός ἐστιν.

Jo 12, 41 Ἐξ ὧν ὧδε δηλοῖ τὸν υἱὸν τοσαύτην ἔχοντα δόξαν, ἣν εἶδεν Ἡσαΐας, δηλόν, ὅτι οὐδεμία διαφορὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ· οὐ γὰρ ἐστὶ τι πλεῖον ἄνθρωπον δύνασθαι θεωρῆσαι οὐδὲ ἕτερόν τι λέγει τούτου μεῖζον ἢ γραφή· τὰ γὰρ Σεραφίμ, ἃ εἶδεν Ἡσαΐας ὑπὸ τὸν τοῦ θεοῦ θρόνον, ὑπεράνω ἐστὶ καὶ ἐντιμότερα τῶν

ἀγγέλων πάντων. τὸ δὲ τοῦ θρόνου σημαίνει τὴν τοῦ δεσπότη φύσιν ἢ τὸ ἐν τάξει τῇ βασιλικῇ καθεζέσθαι παρεστῶτων τῶν ἐν σχήματι δουλείας τῆς κτίσεως.

21 Jo 12, 44 Ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ δυνάμενος ἐπιγνῶναι τίς ὁ διὰ τῆς σαρκὸς ἐπιδημῶν καὶ τῆς νοητῆς καὶ καλλίονος ἐπιλαμβανόμενος θεωρίας οὗτος εὐρίσκει μὲν ἀληθῶς ἐμέ. εὐρίσκει δὲ ἐν τῇ πρὸς ἐμέ πίστει τὴν εἰς τὸν πατέρα. ὅμοιον οὖν, ὡσεὶ ἔλεγεν οὐκ εἰς ἄνθρωπον πιστεύει ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς θεοῦ δύναμιν, ἐν ᾗ <ὁ> πατὴρ γινώσκεται καὶ πιστεύεται.